Poštnina plačana v gotovini

Družinski tednik

ILUSTROVANI LIST ZA MESTO IN DEŽELO

Cena 2 Din | Izhaja ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Tyrševa (Dunajska) cesta 29/I. Poštni predal štev. 345. Račun poštne hranilnice v Ljubljani štev. 15.393 | Ljubljana, 5. aprila 1934 | Naročnina za četrt leta 20 Din, za pol leta 40 Din, za vse leto 80 Din. V Italiji za vse leto 40 lir, v Franciji 50 frankov, v Ameriki in povsod drugod 2 dolarja | Štev. 14. Leto VI

Avantura v džungli

Nevsakdanja lovska dogodivščina // Napisal P. Graetz

Šest nas je bilo, ki smo sedeli nekega večera v prijetnem hladu na palubi velikega vzhodnoindijskega parnika.

»Da, da, marsikaj se pripeti na svetu,« sem dejal, ko je pogovor za trenutek zastal. »Človek skoraj ne bi verjel.«

»To ste dobro rekli,« odvrne Fric Gerold. »Posebno vaših lovskih istorij ne.«

»Oho,« sem oporekel. »V lovskih istorijah je vse do pičice resnično. To kar ni res, pa niso lovske zgodbe temveč lovske laži — toda nihče vas ne sili, da jih verjamete. Če bi hotel, bi vam zdajle lahko povedal takole zgodbo, kakor je podobne gotovo še niste slišali.«

»Na dan z besedo!« so vzkliknili vsi vprek. Haroldson, nejeverni, je pa menil: »Če vam bom istorijo verjel, pa je izmišljena, bom plačal nocojšnjo pijačo. Če je resnična, pa je ne bom verjel —«

»Potem boste še toliko bolj plačali!« sem zavpil.

»Tudi prav! Zdaj pa jezik na plan!«

»Ali ste že kdaj slišali o kakšnem človeku, da bi jahal na divjem nosorogu?« sem vprašal.

»Bogme, stvar se dobro začenja,« zagodrnja Fric Gerold, ki je imel zmerom kaj pripomniti.

»Torej ne — jaz pa,« odgovorim. »Zdaj pa izvolite poslušati. Pred kakimi desetimi leti nas je bilo več Angležev v Siamu, deloma po kupčijah, deloma na lovu. Ker smo bili namenjeni dalje časa tam ostati, smo si dali postaviti majhen bungalov, ki nam je služil za klub. Saj veste, brez kluba Anglež ni Anglež. Vse okoli njega so stale raztresene hišice, kjer smo spali, in stanovanja za služinčad. Bili smo kake pol ure od najbližnje vasi, na bregu majhne reke, kjer smo se zjutraj in zvečer kopali.

Nekega lepega popoldne smo ravno lenarili v klubnjakih na verandi, zakaj bilo je ves dan strašno vroče, tako da se nam še govoriti ni kaj ljubilo.

Nu, ko smo tako dremali, pride neki domačin iz vasi in nas vpraša, ali bi prenočili nekega tujca.

»Kakšen je?« je vprašal dolgi Hawkins.

Odgovora nismo dobili, zakaj Siamec ga sam ni poznal. Pozvali smo ga, naj ga pripelje.

In ga je pripeljal. Bil je majhen, čokat, že starejši možiček, ki nas je zelo vljudno prosil, ali bi lahko dobil kje v vasi prenočišče.

Seveda smo ga povabili, Frank Fallerton mu je pa ponudil posteljo v svoji hiši. Tujec, ki se nam je predstavil za zbiralca orhidej, Maimertié po imenu, je ponudbo hvaležno sprejel.

Večerja nam je potekla v veselem razpoloženju; bili smo veseli, da vidimo po dolgem času spet nov obraz. Pri kavi in smotkah smo prepustili staremu besedo.

‚Nisem se nadejal, da bom tu našel toliko Evropcev,' je začel. ‚Prej sta bila razen mene samo dva, ki so ju pa domačini pobili. Takrat sem potoval za Hagenbeckov cirkus in sem lovil nekega posebnega jelena; našel ga nisem nikoli. Zato je pa bilo druge divjačine v izobilju, tigrov, pantrov in nosorogov. Z nekim nosorogom se mi je pa pripetila najčudovitejša stvar, ki se more dogoditi prirodoslovcu in lovcu.

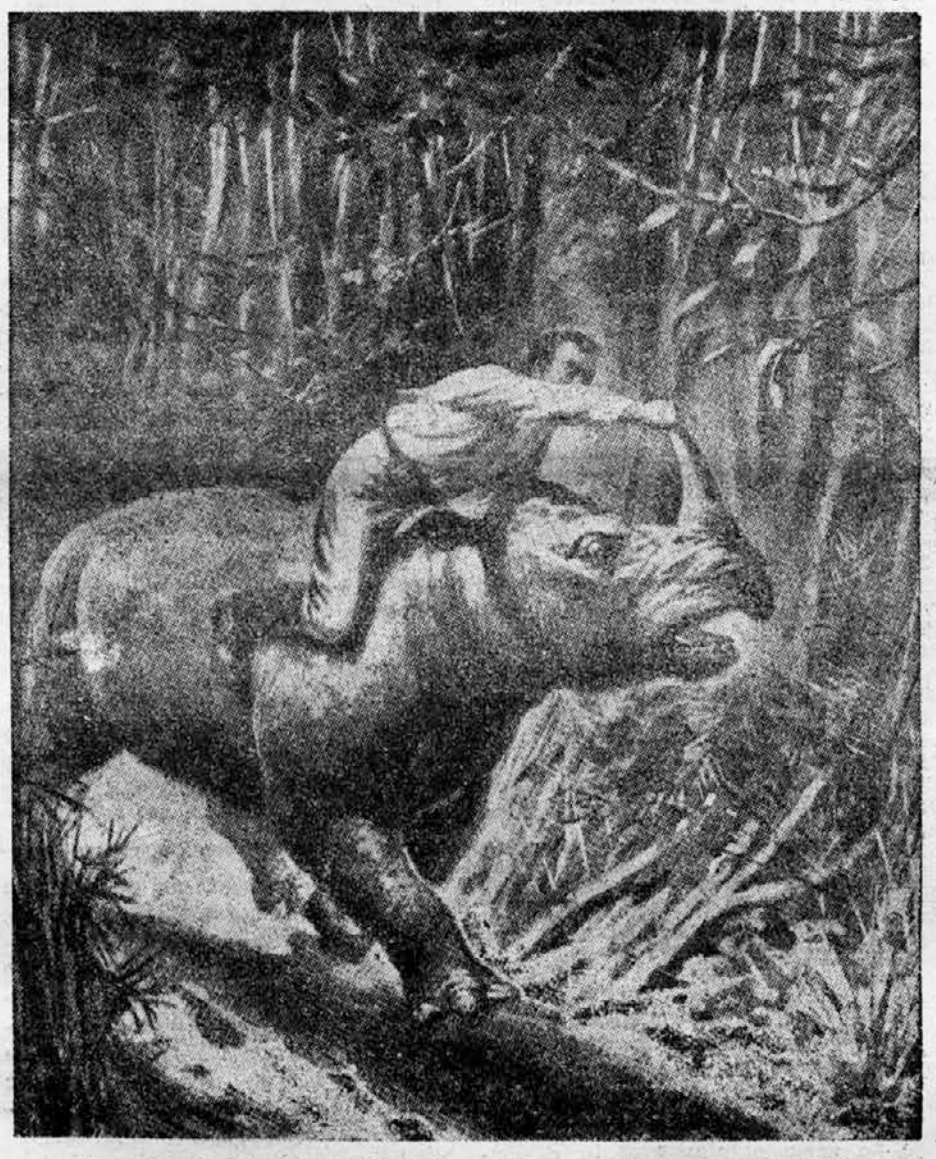

Domačini so mi povedali, da so izsledili orjaškega nosoroga, ki hodi redno vsak dan na reko pit. Takoj sem se odpravil tja in prežal nanj. Toda kakor bi bil zaslutil moj namen: od takrat ga ni bilo več na izpregled. Zato sem pa tiste dni ustrelil ob vodi enega tigra in dva pantra.

Nekaj dni nato sem zasledil v pragozdu nekaj prekrasnih divjih golobov, ki so letali čez reko sem in tja; namenil sem se jih nekaj nastreliti. Zato sem zamenjal težko dvocevko z lahko enocevko, jo nabil s šibrami in se odpravil na prežo. Z mano je hodil mlad Indijec, Jusuf po imenu. Toda uspeha tudi tu nisem imel.

Nekega dne sem ravno razmišljal, kaj bi bilo, če bi me presenetil nosorog, ko zdajci zaslišim za seboj obupen Jusufov krik. Ozrem se in vidim, kako je ogromna zverina sunila ubogega dečka v goščavo. Pomagati mu nisem mogel, zakaj imel sem samo s šibrami nabito puško. Tako mi ni ostalo drugega kakor gledati, da spravim samega sebe na varno; kakor brez uma sem jo ubral v gozd.

Na srečo sem zagledal po kakih tridesetih korakih veliko vejo manga, ki je molela čez stezo. Hitro sem zgrabil zanjo in se popel v višino. Ravno sem se potolažen vsedel, ko uzrem spodaj puško: pri plezanju mi je zdrknila na tla. Toda toliko poguma nisem imel, da bi se spustil po njo.

Nu, za nekaj časa sem bil na varnem. Toda prezgodaj sem se veselil: zagledal sem roj velikih rdečih mravelj, ki so si izbrale ravno mojo vejo za svojo pot in so navalile name. Kakor veste, znajo te zverine strašno uklati; zaman sem se jih skušal otresti. Dosti otepati se pa nisem smel, zakaj neko sumljivo hreščanje mi je razodelo, da je moja veja trhla in da se zna zdaj zdaj zlomiti.'

‚Zakaj pa niste splezali rajši po deblu navzgor?' je vprašal Frank Fallerton.

‚Hotel sem obdržati nosoroga v očeh,' je odgovoril in nato nadaljeval: ‚Kmalu sem ga zagledal, orjaško žival z mogočnim rogom na gobcu. Ravno pod menoj je obstal in vohljal okoli moje puške. Potlej je dvignih svojo neokretno nogo in stopil na puško. ‚Proč, zverina,' sem zakričal, ves razjarjen nad izgubo dobrega orožja. Ko je nato nosorog dvignil glavo in radovedno pogledal kvišku, sem mu ogorčeno zažugal z roko.

To je bila velika neumnost, zakaj zaradi nenadne kretnje se je moja veja hreščé razklala in telebnil sem dol. Prvi mah sem mislil, da sem izgubljen, in sem zavpil od strahu. Potem sem pa ves osupel opazil, da sedim na nosorogu, ki očividno ni bil nič manj presenečen kakor jaz. Zverina se je zagnala v tek, kakor bi ji bil sam peklenšček za petami.

Nikoli si ne bi bil mislil, da zna nosorog tako strašansko hitro bežati, še manj pa kajpada, da bom kdaj na takšnem debelokožcu jezdil skozi pragozd.

Ko sem se nekoliko privadil svojemu nenavadnemu položaju, sem pazil pred vsem na to, da ne padem na tla; oklenil sem se z nogami živali okoli pleč, se sklonil naprej in zgrabil z desnico zver za rog. Pri tem so mi vse mogoče misli letele po glavi: kako se bo končala ta moja avantura, če se zverina nenadoma izmisli in se požene v vodo.

Tedaj sem se spomnil lovskega noža, ki sem ga imel na levi za pasom. Posrečilo se mi je potegniti rezilo iz nožnice. Nato sem se nagnil kar moči naprej, poiskal levo oko nosorogovo in z vso močjo zasadil nož vanj. Žival je zarjula od bolečine, planila na desno in se zagnala vsa iz uma v gozd. Na srečo so bila tu drevesa že dosti redkejša, tako da sem se mogel obdržati živali na hrbtu, čeprav so mi trnjeve liane raztrgale obleko v cape in me vsega razpraskale. Z obupnim naporom sem se držal na živali in poskušal, kako bi dobil nož v desnico, s katero sem še zmerom oklepal rog.

Toda še preden se mi je to posrečilo, je nosorog pridrvel do roba gozda. Prihodnjo sekundo se je zagnal z menoj vred v reko in se v njej razdivjal in razpihal, med tem ko mu je kri brizgala iz ranjenega očesa. Jaz sem pa plaval, krčevito držeč nož, kar najhitreje sem mogel proti kopnemu. In res sem se srečno pretolkel do brega, kjer sta me v moje neizmerno veselje že čakala dva domačina, ki sem ju bil zjutraj oborožena s puškami poslal na lov.

Kakor bi trenil, sem enemu iztrgal puško iz rok, pomeril na nosoroga in ga s prvo kroglo podrl. Tako sem maščeval svojega ubogega Jusufa. Indijca sta me poslušala z velliko napetostjo, ko sem jima pripovedoval o svoji pustolovščini z nosoro-

Se nadaljuje na 8. str.

Nekaznovani umori

Zločini, ki so do današnjega dne ostali nepojasnjeni

V zadnjih mesecih je zbudilo pozornost več morilskih procesov, kjer so prišli zločinu na sled šele po desetih letih ali še pozneje. Takšen morilec je bil na primer marseljski odvetnik Sarret, proti kateremu je sodišče že pred sedmimi leti dobilo brezimno ovadbo, pa se zanjo ni zmenilo; drugi tak primer je bil z lyonskim morilcem Charlesom Bonnetom.

Pariški časniki so v zvezi s tem zbrali nekaj zanimivih prispevkov k poglavju o nekaznovanih zločinih; dobili so jih iz vrst pravnikov in sodnikov in so zato popolnoma verodostojni, čeprav se nekateri bero kakor fantastične zgodbe iz kriminalnih romanov.

Stoječi okostnjak

Pred dobrim mesecem so v neki stari hiši v ulici des Cerfs v Parizu prišli na sled strašnemu zločinu. Pri preurejanju nekega stanovanja v hiši so namreč odkrili v zid vdelano omaro in v njej pokoncu stoječ moški okostnjak. Lobanja in vse večje kosti so bile nepoškodovane, nikjer ni bilo niti sledu kakšne poškodbe ali rane. Vse kaže, da so moža živega zazidali in da je umrl pokoncu stoječ, bodisi zastrupljen, ali se je zadušil ali je pa lakoti podlegel. Zid je bil prepleskan z apnom, čezenj so pa razpeli s cvetlicami okrašeno tapeto. Celih šestdeset let so se menjale rodbine v tem stanovanju, ne da bi bil kdo le slutil strahotno skrivnost zidne vdolbine. Ker je gotovo, da storilcev tega zločina že dolgo ni več pri življenju, je pariška policija opustila nadaljnje zasledovanje in poizvedovanje po prejšnjih najemnikih tega stanovanja.

Grajska ljubezen

V zapuščini znanega pariškega sodnika so našli med zapiski tudi izpoved nekega zdravnika, ki se je bil po štiridesetletni praksi na kmetih preselil v Pariz in tam prebil poslednja leta svojega življenja. Nekega dne se je zaupal svojemu prijatelju sodniku; dejal mu je, da ga neka skrivnost le preveč teži in da si zaradi nje dela očitke.

Stvar se je pripetila v srednji Franciji, blizu Clermont-Ferranda, na nekem samotnem gradiču. Graščak je takrat utegnil imeti kakih petdeset let. Vsi so ga poznali kot človeka nagle jeze, ki hitro podleže strastem in se ne zna obvladati. Njegova žena je bila za pet in dvajset let mlajša od njega, zelo lepa, a plaha in zaprtega značaja. Graščak je imel iz prvega zakona sina, kakih dvajset let mu je bilo, razen tega je pa živela na graščini še 30 letna oskrbnica, lepa ženska, zraven pa intrigantka; o njej so govorili, da je imela razmerje z graščakom, šušljali so pa tudi, da je mladi graščakov sin blazno zaljubljen v svojo mačeho. Lahko si tedaj predstavljate, v kakšnem ozračju so živele te štiri osebe.

Srčna kap...

Nekega jutra so v vsej naglici poklicali v grad zdravnika. Našel je stanovalce vse zbegane: graščakinja je bila nenadoma umrla. Zdravnik je pokojnico pregledal. Ležala je kakor bi spala, z mirnim obrazom, njeni zelo gosti črni lasje so bili razpleteni. Nikjer nič sumljivega, nikjer znamenja, ki bi pričalo, zakaj je to lepo telo tako nenadno pobrala smrt. Njen mož, pastorek in gospodinja so topo sedeli na stolih in s strahom sledili doktorjevi preiskavi. Zdravnik je naposled ugotovil, da je pokojnica umrla za srčno kapjo.

Pokopali so jo v rodbinski grobnici. Leto dni nato se je graščak poročil z oskrbnico. Sin se je izselil v Ameriko in od takrat ni nihče več slišal o njem.

Minilo je deset let. Med tem je bilo umrlo več graščakovih bližnjih sorodnikov in sorodnic, ki so jih takisto pokopali v rodbinski grobnici, tako da je v njej že primanjkovalo prostora. Nekega dne je prišlo na graščakov poziv več nameščencev pogrebnega zavoda iz Clermont-Ferranda, da okostnjake »reducirajo«, kakor to imenujejo s strokovnim izrazom.

Luknja v glavi

Prinesli so s seboj več kovinastih krst, pol manjših od običajnih. Nato so privlekli na dan krste tistih mrtvecev, ki so jih bili pokopali pred desetimi leti ali še prej, in njihove ostanke presuli v male krste.

Zdravnik je prisostvoval tej strahotni ceremoniji. Ko so odprli krsto lepe graščakinje, se je radovedno sklonil naprej. Toda zdajci ga je streslo. Lobanja je bila zdaj docela prosta las, in doktor je uzrl nad desnim ušesom drobceno okroglo luknjico: ni dvoma, tod je udarila krogla iz revolverja najmanjšega kalibra.

Zdravnik se je napravil, kakor bi hotel delavcem pomagati, vzdignil lobanjo in zaslišal pri tem tiho rožljanje — krogla je bila obtičala v votlini lobanje. Takrat so bili gosti lasje skrili zdravniku rano, in če je že kaj krvi udarilo iz nje, se je izgubila v laseh ali so jo pa izprali.

Jasno je bilo ko dan: zgodil se je zločin. A kdo ga je storil? Ljubosumni mož? Zaljubljeni pastorek? Ali pa intrigantska oskrbnica?

Vrhu tega je od tistih dob preteklo že deset let...

Zdravnik je brez besede položil lobanjo v malo krsto. Obdržal je skrivnost zase.

Ledeniška razpoka

Pred nekaj leti so mnogo govorili o neki drami v Dauphinéjskih Alpah v južni Franciji. Štirje turisti so se bili zvezali med seboj z vrvmi in so se ravno odpravljali na prehod dokaj strmega ledenika. Bila sta dva brata in dva druga prijatelja. Le-ta sta plezala prva, za njima pa oba brata.

Zdajci pa, ravno na najbolj nevarnem mestu, ko je vsakteri izmed njih imel oporo le v cepinu, zasajenem v ledeno gmoto, se je poslednjemu spoteknilo, da je zletel v prepad in obvisel na vrvi.

Še minuto, pa bi še ostale tri potegnilo za njim. Tedaj se je tretji obrnil in prerezal vrv. Brez pomišljanja je žrtvoval lastnega brata, da reši ostale tri.

Zadeva je imela epilog pred sodiščem. Pokazalo se je, da se brata nista kaj prida razumela in da je starejši podedoval po mlajšem precejšnjo vsoto denarja.

Ali je bil po sredi zločin? Ali je brata obšel tak strah, da je prerezal vrv, iz gole sebičnosti, da reši sebe in druga dva? Ali je pa v teh kratkih sekundah res utegnil ravnati iz mrzle preračunljivosti?

Tri tedne je presedel v preiskovalnem zaporu. Potem so ga izpustili. Niso mu mogli ničesar dokazati.

Banka Baruch

15, Rue Lafayette, PARIS

Odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. — Vrši vse bančne posle najkulantneje. — Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksenburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Holandija: št. 1458-66, Ded. Dienst; Francija: št. 1117-94, Paris; Luksemburg: št. 5967, Luxemburg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice

Hrti z legitimacijami

Na Angleškem in v angleških dominionih so tekme hrtov silno priljubljene; postale so takorekoč pravi sport. Na veliko jezo in nevoljo navdušenih gledalcev se pa čedalje pogosteje ponavljajo sleparije s podtaknjenimi psi. Da bi se taki primeri v bodoče ne ponovili, je uvedla neka avstralska družba, ki prireja pasje tekme, legitimacije za tekmovalce. Strokovnjaki so ugotovili, da so pasji nosovi v nečem prav slični človeškim prstom. Prav kakor je vrhnji člen prsta na notranji strani prepreżen s finimi črtastimi žlebiči, tako je tudi pasji nos ustvarjen na slični način. Ker so »risbe« na pasjem nosu prav tako kakor na človeških prstih, pri vsakem psu različne, je društvo mnenja, da bo najlažje in najzanesljiveje moči razlikovati ps epo nosovih. Odsihdob pravijo, ne bo nihče več mogel podtakniti psa, ker se bo moral sleherni štirinožec pred tekmovanjem legitimirati z odtiskom nosu. Malo čudna, a zanesljiva legitimacija. *

Dama s 40 psi

Neka premožna Parižanka je imela v svojem stanovanju 40 psov. Po večletnih prepirih so jo hišni stanovalci zatožili sodišču, kajti vsako noč je bila v hiši pravcata pasja revolucija in ni živa duša mogla zatisniti očesa.

Sodnik je presodil, da sme čudaška žena odsihdob imeti le tri kužke, a še ti ne smejo biti preveč razdražljivi. *

Kako se poceni kupuje

Sličica iz življenja

Male stvari so tisto, kar daje življenju pečat. Na zunaj se zde nebistvene in nedolžne — v resnici jih je pa sama potuhnjenost in zahrbtnost.

Tako opazim zadnjič, da je moja zobna ščetka izgubila prejšnjo lepo zunanjost. Svoje poslednje ščetine moli vdano pred se: dosti ji je tega sveta.

»Nu, da,« si pravim, »bomo pač novo kupili, kaj bi tisto!« In jo uberem v najbližnjo parfumerijo. »Dober dan,« pozdravim, »dajte mi zobno ščetko,« — prepričan, da bom vse skup opravil v dveh minutah, kupil, plačal, dobil in odšel.

Pa vpraša prodajalka, zala, mlada osebica: »Zobno ščetko? O, prosim! Kakšno pa, če dovolite?«

»Kakšno?« se začudim. »Kako naj to vem?«

Pa odvrne ona: »Navadno? Ali pa sme biti kaj boljšega?«

»Aha,« zategnem, »o, čisto navadno. Ali pa, čakajte, nu, malo boljša že sme biti. Sicer mi je pa vseeno. Pokažite mi, kaj imate.«

Zdaj se ples začne. Vam sname prodajalka s police nekaj tucatov škatel, jih razloži po pultu in jame odpirati. In pred menoj vstajajo lesene ščetke in koščene, pa še drugačne z barvastimi, prozornimi držaji, ščetke, ki so ravno upognjene in druge, ki so krivo, ščetke z mehkimi ščetinami, pa s trdimi in še vse mogoče druge kombinacije, sam Bog naj jih pozna. Hudič vedi, kakšno naj vzamem — jaz ne vem.

Kaj imam pojma o zobnih ščetkah! Saj vendar nisem strokovnjak za takšne reči! In zdaj naj si še kaj izberem iz tolikšnega kupa! Eh, si mislim, naj bo takšna ali takšna, glavno je cena. »Katera je najcenejša?« vprašam tedaj. »Zastran ščetk nisem ravno izbirčen, najcenejša mi bo ravno dovolj dobra.«

Tedaj položi gospodična s svojimi dolgimi, tenkimi prsti predme mršavo in siromašno ščetko. Pogledam jo in milo se mi stori.

»Ali je tole kaj vredno?« vprašam.

»O, je,« zategne prodajalka, »za ta denar je kar dobra.« Potem, čez nekaj časa, ko sem ta beraški ongá mencal v roki sem in tja, mi pravi: »Vseeno bi vam priporočila katero boljšo, takšno, ki jo boste dvakrat dalje imeli, pa bo samo za pol dražja.«

»Hm,« rečem, »to je zanimivo. Saj potem si kolosalno dosti prihranim. Nu, pa pokažite.«

In prijazna osebica mi med razkazovanjem ljubeznivo razlaga, kako se takale ščetka napravi in kakšne so razlike med njimi. To me zelo zanima, ker ničesar ne razumem. Skratka, začnem jo izpraševati, ona mi odgovarja, in iznenada se pokaže, da je takšna nepomembna zobna ščetka prav za prav zelo umno izdelana stvar. In h koncu se sporazumeva, da je najdražja ščetka tako rekoč najcenejša, ker traja mnogo delj in je dosti boljša in zdravejša kakor vse druge skup. Rabil jo bom lahko celo leto, prihranil si bom kopico zdravniških računov in dobil od nje prekrasne bele zobe. Nemara da se zaradi njih še dobro oženim. Vse to, če se tehtno premisli, je v dosegu možnosti, kakor se reče.

Vrline in prednosti te ščetke so torej očitne kakor le kaj. Prav rad se torej odločim zanjo in sem ljubeznivi mladi dami — trgovina je

Vsak dan Ti pomaga zoper zobni kamen SARGOV KALODONT

V 10 minutah 50.000 dolarjev

Newyork, v marcu.

Lep dan je, solnce sije, gospod vsegamogočni ravnatelj Schenck pa sedi za svojo ogromno pisalno mizo. Ravnatelj »United Artists« je in zanj mora biti miza velika, ker je podjetje veliko, toda — pri moji veri — gospod Schenck ima zares mnogo dela in potrebuje veliko mizo.

Torej tistega lepega dne pride v njegovo pisarno neki filmski »igralec«, ki ga živ krst ne pozna. Tudi vi ga ne poznate. Ali ste mar že kdaj slišali o nekem Reynoldsu?

Filmski ravnatelj ga sam pozna komaj iz imenika.

Nu, ta Reynolds se pogumno razkorači pred vsegamogočnim in reče:

»Gospod direktor, 2000 dolarjev naprejščine prosim!«

»Ali ste zblazneli? Tu berem, da dobivate tedensko 60 dolarjev in na to piškavo plačo vam naj dam toliko naprejščine? Menda niste pri pravi...«

»Moram imeti denar in ga moram dobiti. Poročim se!«

»Dragi mladenič, to meni nič mar. Zbogom!«

Mladenič se še bolj izprsi in potegne iz žepa sliko, pa jo porine »mogočniku« na mizo.

»Tale je moja nevesta!«

Schenck pogleda, ostrmi in se zgrozi. Saj to je, za božjo voljo, slika Corinne Griffith, slavne Corinne, ki zanjo nori desettisoč moških in še več mogoče, samo zato, ker je še ‚prosta'. In ta najslavnejša zvezda naj se mu zdaj poroči! Za pet ran božjih! Ne, nikoli! Ne sme se!

»Prijatelj, dam vam na roko 20 tisoč dolarjev, če razdrete zaroko,« zavpije Schenck.

»Kaj vam na um ne pride!« se ogorči Reynolds.

»30.000!«

»Če jo pa ljubim!«

»Naj bo v božjem imenu - 40.000!«

»Niti v sanjah ne!«

»Petdeset tisoč dolarjev, pa niti centa več. Vrag naj vas vzame! Toda takoj, še to minuto morate izginiti z letalom v Mehiko!«

Reynolds ječi, se zvija od srčne bolečine in se naposled neusmiljeno razjoče.

»Kaj bo iz sirotice moje zlate Corinne? Oh, naj bo, njenemu slovesu na ljubo se žrtvujem. Toda kdo na svetu ji bo povedal to presunljivo novico?«

»Sam, sam ji bom po ovinkih povedal, da je ne bo preveč prevzelo, revice,« je odgovoril vidno olajšano mogočni Schenck.

In je pri priči izplačal Reynoldsu 50.000 dolarjev.

Ni minila ura, ko je naš dični junak frčal z divjo naglico v Mehiko.

Drugi dan je povabil Schenck Corinno Griffithovo k sebi in ji meni nič tebi nič dejal:

»Iz te poroke ne bo nič!«

»Iz kakšne poroke?«

»No, no; nikar se ne delajte nevedne. Iz vaše vendar!«

»Iz moje?«

»Menda! Vaš zaročenec, mister Reynolds je že za deveto goro!«

»Piškava šala, gospod ravnatelj! Mistra Reynoldsa ne poznam!«

Takrat se je vsegamogočnemu direktorju zmračilo pred očmi. Prebledel je ko zid.

»Idiot!« se je udaril po čelu. »Ta pretkanec je bil vendar boljši igralec kakor sem mislil...«

Težavna reč

Gladstone, v marcu.

Lord Tennyson je bil mrtev. Z mešanimi občutki so sorodniki in prijatelji sprejeli to novico. Lord je imel zelo dosti sorodnikov in prijateljev in vsakteri izmed njih je na skrivaj upal, da bo njegova nesebična ljubezen do pokojnika dobila zdaj zasluženo plačilo — saj je veljal stari Tennyson za enega izmed najpremožnejših meščanov daleč naokoli.

Vprašanje, kdo bo prevzel velikansko dediščino, je bilo predmet razgovorov po vsem svetu. Pokojni lord je bil zapustil kratko pismo, da so vse določbe zastran zapuščine naštete v izčrpni oporoki, ki naj jo pošljejo sodni oblasti v njegovi rojstni občini.

Na dan, ko so imeli oporoko odpreti, je oblast dobila velik zaboj. Odprli so ga in našli v njem v nemajhno presenečenje — gramofonsko ploščo. »Moja poslednja volja« je bilo zapisano na etiketi.

Stari Tennyson je bil še za živega velik čudak; spričo resnosti prizora so se pa navzočni le obzirno namuznili nad pokojnikovo originalno idejo. Toda ko se je iz gramofona zaslišal glas »njegovega gospoda«, so postali obrazi vse daljši in daljši. Zakaj lord je zapustil vse imetje svoji stari mladostni ljubezni, sorodnikom in prijateljem pa niti beliča.

Kajpada se je občestvo žalujočih ostalih v trenotku izpremenilo v trumo ogorčenih in razžaljenih, ki so se čutili prikrajšane za svojo pravico. In soglasno so sklenili, da bodo nastopili zoper veljavo oporoke z vsemi sredstvi.

Sodniki so majali z glavami. Oporoka je neoporečna. O tem je škoda zgubljati besede. Toda zakon se napredku človeštva še ni zadosti prilagodil — nikjer še ni paragrafa, ki bi govoril o testamentu v gramofonu. Kdo ve, kako bi se vsa stvar še končala, da ni eden izmed najbolj užaljenih nečakov ugotovil, da na plošči vendar manjka po zakonu predpisano potrdilo prič. Na etiketi sta bila sicer podpisa dveh lordovih prijateljev, a kaj ko sta bila oba že pred nekaj leti umrla!

»Nihče tedaj ne more dokazati, da sta oba podpisana tole nalepljeno etiketo tudi res namenila tej plošči,« se je ogorčeno penil mali nečak. »Če že tako oporoko dela, naj jo vsaj temeljito napravi!«

Visoko sodišče se je oddahnilo; priključilo se je njegovi sodbi in je oporoko razveljavilo.

Najnovejša škotska

MacPherson: »Moj bik je pobil enega izmed vaših volov. Zdaj bi rad vedel, kako naj škodo popravim.«

Odvetnik: »Pošten človek ste. Nu, dali mi boste za odškodnino enega izmed svojih volov in stvar bo urejena.«

MacPherson: »Hvala lepa, samo to sem hotel vedeti. V resnici je namreč vaš bik nabodel mojega vola.«

---

last njenega očeta — celo zelo hvaležen za to. V tej hvaležnosti kupim k lepi ščetki še škatlico, ki bo ta dragi ongá varovala — spet nov prihranek. Potem še tubo zobne paste, to se razume. In razen kosa finega toaletnega mila — poslednjega izpošiljke, tako dobro je bilo, da so se ljudje kar trgali zanj — še milo za britje, ki tudi proti solnčnim pegam pomaga, tucat britvic, stekleničico s posebnim oljem, ki napravi kožo po britju spet mehko in voljno... in še par drugih reči, ki so bile ravno pri roki in jih človek zmerom potrebuje.

Tako sem se zaveroval v kupovanje, da mi je bilo kar v zabavo. Sicer pa: kar človek za svojo zunanjost stori, ni vrženo na cesto! In mož, ki bi se nemara ukvarjal še z mislijo na poroko, mora brezpogojno gledati na svojo zunanjost.

Z velikim lepim zavojem jo naposled primaham domov — za pisarno je med tem čas že zdavnaj minil.

Doma si potem s kopico lepih reči, ki sem jih prinesel s seboj, okrasim svoj umivalnik, da je poln kakor božično drevo. S tem si obenem tudi malo pokrajšam čas. Na kosilo tako ne morem, ker sem v prijazni parfumeriji pustil ves denar.

Želodec kajpada, nesnaga, vzlic temu kruli in protestira.

»Mir,« mu rečem, »spričo tolikih plemenitejših užitkov se spodobi, da odnehaš — razumel?«

Tako sem se potolažil, še celo dobre volje sem postal, ker sem si dejal: nu, do prvega bom tudi brez jedače prestal. Zato si bom pa poslej lahko vsak dan imenitno osnažil zobe in se obril. Tovariši v pisarni že tako zmerom govore: »Kadarkoli te pogledamo, si neobrit!« In kdo ve — ženske pravijo, imajo še ostrejše oči...

Od tistega dne ponosno hodim vsak dan na novo obrit.

Toda ljudje so čudni: nihče tega ne opazi.

Nihče!

Niti besedice ne črhne zdaj živ krst o moji zunanjosti.

In ženske?

Premislil sem se, temeljito: vseeno bom rajši sam ostal...

Zakaj o n a ni prišla na sestanek ne prvi večer, ne naslednjega.

Ona?

Nu da: drobna zala prodajalka, ki me je naučila tako poceni kupovanja...

KRONIKA TEDNA

Na veliko nedeljo sta se v Beogradu ljubljanski in beograjski šahovski klub pomerila za prvenstvo države. Čeprav so za Beograd igrali štirje mojstri, za Ljubljano pa samo eden, je vendar Ljubljana visoko zmagala 5 in pol proti 2 in pol in tako postala šahovski prvak države. Ljubljanski šahisti so izgubili samo 1 igro, dobili jih pa 4, ostale 3 so se končale neodločeno.

■

Moderna Španija. Neko ženico iz vasi blizu Salamance so obdolžili, da je čarovnica in da je uročila vso živino v vasi. Ko je vrhu vsega ondan še ogenj upepelil pol vasi, so si bili vsi edini, da je »čarovnica« tega kriva. Osem fantov jo je tedaj počakalo pred njeno hišo in jo preteplo do mrtvega. Zagovarjali se bodo zaradi umora.

■

Umetni zajci. Nekemu ameriškemu učenjaku na harvardski univerzi se je posrečilo v epruveti oplòditi jajčka domačega kunca in tako ustvariti žive zajčke. Živali se prav nič ne razlikujejo od naturno rojenih in se imenitno razvijajo. Če pojde tako dalje, bodo kmalu začeli še nas, ljudi, umetno delati...

■

Nič več v ligi se ne bo tekmovalo za državno nogometno prvenstvo, so sklenili na veliko nedeljo v Beogradu. Namestu nje so napravili pet skupin; vsak klub se bo moral najprej uveljaviti v svoji skupini, potem bo šele smel tekmovati za pravo prvenstvo. V V. skupini, kjer igra naš zastopnik Primorje, igrajo še Gradjanski, Hašk in prvak ljublj. nogometne podzveze. V tej skupini, prav tako kakor v I., kjer igrajo beograjski klubi, prideta v končno tekmovanje tudi na drugem mestu plasirana kluba, v V. skupini pa vrhu tega še naknadni zmagovalec med tretjeplasiranim in prvakom zagrebške nog. podzveze. Skupaj bo torej tekmovalo v finalnih tekmah 8 klubov.

■

Kuhar brez službe dobil 5 milijonov. Lani je neki stalni gost majhne newyorške gostilne podaril kuharju te gostilne dve srečki irskih konjskih dirk. Nekaj tednov nato je kuhar izgubil službo in zašel v stisko. Pred dnevi je pa bral v časnikih o bližajoči se dirki in je brž poiskal obe srečki. Ena od njiju se je glasila na favorita »Golden-Millerja«. Na dan dirke je kuhar slišal v radiu, da ponujajo agenti za stave za to srečko tri četrtine milijona Din, vendar je sklenil rajši počakati izida dirke. Sreča mu je bila mila: njegov konj je zmagal in prinesel nezaposlenemu kuharju celih 5 milijonov dinarjev.

■

V Parizu so zalotili nekega inženjerja, da hodi na pokopališče in trga cvetje z grobov ter ga nosi domov. Ker živi v dobrih razmerah, so ga dali psihiatrom preiskati, ali ni nemara kleptoman. Pa so dognali, da je duhovno čisto zdrav. Zato se bo moral zagovarjati pred sodiščem. Na policiji je izjavil: »Te cvetke so mi tako drage — duh večnosti veje iz njih!« Sodišču pa ta izgovor najbrže ne bo dovolj tehten.

■

»Biblijska ljubezen«. V madridskem časniku »El Libertad« je 16. marca izšel tale oglas: »Tisoč peset dam tisti gospodični, ki je zelo zala, absolutno poštena in spodobna in se nikoli ne šminka ter bi se hotela biblijsko seznaniti z gospodom zrele starosti. Poklicne in takšne gospodične, ki nimajo naštetih lastnosti, naj se ne javijo.«

■

V Nemčiji bodo po novem voznem redu po 15. maju nekateri t o v o r n i vlaki vozili s hitrostjo 90 km na uro.

■

Med poroko jo ubilo. V Sao-Paulu v Južni Ameriki je treščilo v cerkev, ravno ko je župnik poročal. Nevesto, hčer generala Brasija, je strela ubila, ženin je pa ostal neranjen.

Kalvarija ljubezni

Roman iz naših dni. — Napisal P. R.

61. nadaljevanje

»Še besedico. Moja mati... že takrat je bila stara... gotovo je ni več?...«

Franc je brez besed prikimal. Nato se je priklonil in odšel.

— — — — — — — — — — — —

Frančeve napovedi so se uresničile. Slabih štirinajst dni po prihodu mladega moža iz Švice je bil Ciril Milavec zdrav. Asistenti so mu že pred nekaj dnevi sneli obveze okoli glave in bolnik je takoj nato tudi lahko vstal. Zdaj se je že izprehajal po vrtu. Kirurg je dejal Francu:

»Pojutrišnjem ga boš že lahko vzel s seboj, če boš hotel.«

In Franc je odgovoril:

»Da, pojutrišnjem ga bom vzel s seboj.«

Ko je Ciril dva dni nato zapuščal sanatorij, je mladi mož ne brez začudenja opazil, da si Milavec in kirurg nista segla v roke. Ciril se mu je zdel nekam razburjen.

»Da mu ni moj oče že povedal?« je pomislil Franc in tesnoba ga je stisnila za srce.

Toda Milavec ni z ničimer pokazal, ali je njegova domneva točna ali ne.

Lep solnčen popoldan je bil, ko sta Ciril in mladi mož sedla v avto in se odpeljala v Saint-Cloud. Toda Ciril ni opazil lepot okoli sebe. Zatopljen je bil v svoje misli.

»Zdaj bom videl Ilono«, si je govoril sam pri sebi. »In ona mi bo povedala, kakšne krive razlage sem postal žrtev. Pojasnila bo zloveščo skrivnost, ki leži nad mojim življenjem.«

Franc je spoštoval molk svojega sopotnika. Saj je bil tudi sam zatopljen v grenke misli. Božina slika je neprestano plavala pred njegovimi očmi... slika dekleta, ki jo je ljubil in ki mu je vračala ljubezen, in vendar ne bo nikoli njegova... Ki jo bo v kratkem sicer videl, toda poslednjič v svojem življenju...

Sin zločinca nikoli ne bo vreden hčere njegove žrtve. Do smrti ju bo ločil očetov greh.

Voz se je ustavil. Franc je pomagal Cirilu na tla. — — — —

Nekaj sekund nato sta stala Ilona in Ciril drug drugemu nasproti. Franc je našel pretvezo in ju zapustil. Oba sta bila bleda, obema se je bralo razburjenje na obrazih. Po nemem pozdravu je Ilona ponudila Cirilu stol.

»Gospa«, se je priklonil ozdraveli odvetnik, »vse vem, kar sta vi in vaš sin storila zame. Dovolite mi tedaj, da se vam najiskreneje zahvalim.«

Ilona je oporekla:

»Prav je, da ohranite hvaležnost mojemu sinu, toda jaz nimam niti najmanjše pravice do vaše zahvale.«

»Kako da ne?« je začudeno vzkliknil Ciril. »Saj mi je Horvin sam povedal, da ste skoraj osemnajst let skrbeli zame!«

»A tega vam ni nihče povedal, da je bilo to na videz dobro delo samo kazen za greh.«

»Kazen za greh?«

»Da, kazen za greh, ali bolje, za podlost, ki sem jo napravila in ki je imela krute posledice za nedolžne ljudi.«

Cirilu je vsa kri šinila z obraza.

»Nisem marala, da bi odpotovali, preden ne slišite moje izpovedi. Preklinjali me boste, obsojali kot zavrženo žensko, prezirali me in mrzili. A kaj mi vsega tega mar! Glavno je, da storim svojo dolžnost.«

In Madžarka je začela pripovedovati svojo povest, kakor jo je povedala Ljudmili. Pripovedovala je, kako se je maščevala in kako jo je potem začela peči vest.

Ciril je vstal. V oči mu je šinil lesk mržnje in prezira.

»Oh, takšna podlost! Takšna zavrženost!...«

Stisnil je pesti. Grizel se je v ustnice do krvi.

»In vsa ta leta je bila moja Ljudmila, sta bila moja ljubljena otroka prepričana o moji izneveri... spomin name jim je ostal umazana podoba zavrženega moža, nevrednega očeta. Oh, kako naj še upam, da bom še kedaj deležen njihove ljubezni?«

Zaihtel je in skril obraz v roke.

»Ne obupujte,« je povzela Ilona s stresočim glasom. »Vaša žena in otroka vas že nestrpno čakajo. In v njihovi sredi boste v objemih in ljubečih poljubih pozabili vso svojo žalostno prošlost. In imeli boste zadoščenje, da živi tista, ki vam je prizadejala toliko gorja, sama na svetu v solzah in obupu.«

Oči so ji zalile solze. Ciril jo je dolgo nemo opazoval. Nato je dejal:

»Kazen, ki zadene krivca, še ne odkupi zla, ki ga je prizadejal nedolžnim ljudem.«

Toda ogenj sovraštva, ki je še pravkar tlel v njegovih zrenicah, je ugašal.

»Zakaj ste zapustili domače ognjišče?«

»Ker sem doživela sramoto, ki mi ni dala obstanka pod isto streho s svojim možem.«

»Da, Franc mi je nekaj omenil... samo imena mi ni povedal.«

»Ker mu nisem dovolila. Toda zdaj ko ste zapustili sanatorij, nimam več razloga, da bi vam prikrivala ime. Oče mojega sina je Horvin.«

»Horvin!«

Cirilu se je utrgal krik groze in brezmejne osuplosti. Horvin oče mladega moža! Njegov oče zločinec! Njegova mati zločinka! Kako naj mu potem še ohrani spoštovanje?

Ali je Ilona slutila, kakšne misli se pode Cirilu po glavi? Mogoče, zakaj povzela je:

»Franc ne ve ničesar o mojem dejanju. Karkoli je napravil za vas, v vsem sta ga vodili samo ljubezen in usmiljenje. Bodite pravični in ne delajte njega odgovornega za grehe drugih. Obljubite mi to!«

Ciril ni koj odgovoril. Premišljal je. Potem je počasi dejal:

»Obljubim vam. Ne bom vračal zla z zlom.«

— — — — — — — — — — — —

Uro nato sta bila Ciril in Franc pripravljena za odhod. Ko je mladi mož objel svojo mater, mu je zašepetala na uho:

»Ljubiš jo... ona te ljubi... Misli na svojo srečo, otrok!«

»Ne morem, mati.«

Ciril se je priklonil pred Ilono.

»Z Bogom, gospa.«

»Z Bogom, gospod,« je zamrmrala. »In ne pozabite svoje obljube, da boste pravični!«

»Bom.«

Še tisti večer ju je vlak odpeljal iz Pariza.

XII

Moč ljubezni

Hrumeč in bobneč je privozila orjaška lokomotiva na postajo. Zavore so zaškripale skozi ušesa, para je nekajkrat ostro zasikala in vlak je obstal. Vratca vagonov so se odprla in potniki so se jeli vsipati na peron.

Ljudmila in Boža sta napeto gledali po vagonih. Snoči sta dobili kratko brzojavko: »Pridem z gospodom Milavcem jutri ob devetih. Franc.« Ta vlak je pravkar privozil na lucernsko postajo. Toda...

»Prišla sta!« je tedaj veselo vzkliknila deklica. »Gospoda Franca vidim!«

»Prišla sta!« je mehanično ponovila Ljudmila in vztrepetala.

Iz enega izmed poslednjih vagonov sta res stopila dva gospoda. Eden je bil mlad, vitek in eleganten in je

»Ideal«

Kongresni trg 3

kemično čiščenje, barvanje in svetlolikanje

podpiral drugega, starejšega, že malo sklonjenega, ki je z očmi nekoga iskal. Franc in Ciril! Boža in njena mati sta prihiteli... tako bledi, kakor da sta vstali od mrtvih.

»Ciril! — Ljudmila! — Oče! — Boža!«

Kriki so se izpremešali. In zdaj so si vsi trije ležali v objemu, ne meneč se za ljudi, ki so jih začudeno opazovali. Kaj jim danes mar ljudje, ko so po tolikih letih gorja in trpljenja okusili kapljico neskaljene sreče!

Boža se je prva izvila iz očetovega objema. Stopila je k Francu, ki je stal ob strani:

»Vam, gospod, smo dolžni to nepričakovano radost in srečo... Hvala vam... Iz vsega srca hvala vam...«

Njene lepe sinje oči so ga tako toplo pogledale, tako udano in ljubeče, da je mladega moža streslo po vsem telesu. Toda premagal se je in ni odgovoril njenemu pogledu. Obrnil je oči drugam in presekano, skoraj mrzlo dejal:

»Če se že komu zahvalite, gospodična, potem se zahvalite dr. Horvinu, a ne meni.«

»Vam se zahvalim, Franc, vam... in moja hvaležnost do vas bo večna.«

»Dobro si rekla, Boža,« je pritrdil Ciril. Nato je prijel Ljudmilo za roko in jo rahlo potegnil s seboj: »Poljubi ga, žena... Njemu smo dolžni zahvalo za svojo srečo, njemu edinemu, razumeš? Njemu, ki je ravnal ko najboljši sin... njemu, ki ga ljubim prav tako kakor svojega Marka in Božo... njemu, ki morava v njem videti poslej kos svojega lastnega otroka.«

Ljudmila je razširila roke:

»Poljubite me, Franc... in oprostite mi!«

Mladi mož se je še zmerom obotavljal. Toda te prošnje ni smel zavrniti. Pritisnil je poljub gospe Ljudmili na čelo.

»Kaj naj vam oprostim?«

»Moj nekdanji nastop zoper vas in vašo mater.«

»O, kdaj sem to že pozabil!«

Ciril se je začudil:

»O čem govorita? Kaj si storila Francu?«

»Pozneje, Ciril,« je nežno odgovorila Ljudmila, »pozneje ti bom vse povedala.«

Med tem so prišli k izhodu. Ljudmila je pomignila izvoščku. Vsi štirje so posedli v voz.

Pustimo Ljudmilo in Cirila sama, saj si imata vse mogoče povedati po tolikih letih gorja. Obrnimo se rajši k mladima!

Boža je očividno hotela zaplesti Franca v pogovor, toda mladi mož ji je odgovarjal čudno hladno.

»Ali se še spomnite našega otroškega zavetišča?«

»Seveda se ga, gospodična. Ne smete misliti, da ne vem, kaj je hvaležnost.«

»Hvaležnost?« se je začudila Boža.

»Da... Ali mi nista mar zrak na Sonnenbergu in skrbna nega vaše matere vrnila zdravje? Moral bi biti velik sebičnež, če se tega ne bi več spomnil.«

»Torej se iz hvaležnosti spomnite kdaj pa kdaj naše hiše?«

Oblak je zastrl deklici čelo in vzdih se ji je prikradel na ustnice. Ciril in Ljudmila sta se držala za roko, naslanjala glavo drug na drugega in nista več govorila: preveč sta bila zaverovana v svojo srečo. Bože in Franca nista videla ne slišala. Deklica je še tiše vprašala:

»Če ste, kakor pravite, ohranili spomin na nas, zakaj nas pa potem nikoli niste prišli obiskat?«

Franc je osupnil. Toda videl je, da deklica res govori kakor misli.

»Ker vas nisem maral nadlegovati.«

»Nadlegovati!... Sami najbolj veste, da nas ne bi nadlegovali.«

Ali ga je deklica res ljubila? Mati mu je to zmerom trdila, pa ji ni verjel. Toda te pol ure so ga jeli zapuščati poslednji dvomi. V pogledih, ki jih je deklica upirala vanj, ni bila samo hvaležnost. Bilo je več: bila je tudi ljubezen.

Toda Franc je bil trdno odločen svoje čuvstvo s silo zatreti. Zakaj bi sanjal o sreči, ko mu je vendar zaprta?

Nastala je tišina. Voz se je počasi vzpenjal po pobočju. Lucern je ostal spodaj pod njimi in nato še jezero Štirih kantonov, ki se je tisti dan prelivalo v posebno živi sinjini.

Ciril je bil že nekaj časa čudno tih. Zazrl se je skozi okno in s široko razprtimi očmi opazoval pokrajino okoli sebe. Nato je izpregovoril, počasi, kakor bi govoril sam s seboj:

»Ali sem v sanjah že videl te kraje, to temnosinje jezero med snežnimi vrhovi, to lepo in snažno mestece in te strme gore? Tako znano se mi zdi vse to, in vendar... saj nisem še nikoli bil tu... In potem drugi privid: velika hiša, vsa bela, sredi dreves, hiša, ki ji vsa okna gore, kakor bi bil ogenj v njih...«

Ljudmila, Boža in Franc so ga nemo poslušali. Nihče se ga ni upal prekiniti. Prav takrat je voz prišel iz smrečja na plano.

»Tole je tista hiša!« je vzkliknil Ciril in iztegnil roko ter pokazal na otroško zavetišče, ki se je takrat odprlo pred njihovimi očmi. »O, Bog, ali sem mar že kdaj hodil tod okoli?«

»Da,« je tiho odgovorila Ljudmila, »da, pred šestimi leti.«

»In ti si me videla? Pa me nisi poklicala k sebi?«

Solze so mu stopile v oči. Tudi Ljudmili se je hudo storilo.

»Hotela sem te že skleniti v roke in te vzeti k sebi, pa usoda ni hotela. Nekaj je prišlo vmes in namestu, da bi te bila sprejela z besedami odpuščanja, sem te zapodila kakor potepuha, ki nas pride nadlegovat. In ti si šel, dragi, ne da bi me bil spoznal...«

»O, Bog!« je vzdihnil Ciril.

Tedaj se je oglasila Boža, vsa začudena:

»Moj oče je bil ta, praviš, pa mi tega nisi povedala?... In tako brezsrčna si bila, da si mu zaprla vrata v hišo?«

V njenem glasu je zvenel grenak očitek. A že ji je Ljudmila tiho odgovorila:

»Okoliščine so mi velevale takšen nastop. Ne smeš se zato name srditi, Boža, ko mi je, vidiš, celo tvoj ubogi oče odpustil.«

»Da,« je tiho zamrmral Ciril, »pozabiti moramo prošlost in misliti le še na bodočnost.«

— — — — — — — — — — — —

Franc je ostal vse popoldne v sobi, ki so mu jo pripravili. Pri večerji je povedal, da se namerava že drugi dan spet vrniti v Pariz. Ko je Boža to slišala, ji je vsa kri izginila z obraza. Ciril je pa udaril v smeh:

»Kaj naj to pomeni? Menda vendar ne mislite resno?«

»Popolnoma resno... Saj veste, da je moja mati čisto sama.«

»Vaša mati mi je rekla, da vam dá teden dni dopusta.«

»Nemogoče!«

»Lepo... Zdaj boste še rekli, da lažem!...«

»O, ne... a vendar...«

Ciril se je obrnil k Ljudmili in Boži:

»Tak zinita vendar tudi vedve kaj! Dajta mu vendar dopovedati, da je otročji!«

Ljudmila je zajecljala:

»Gospod Franc ve, da nam je vsem dobro došel gost, in zato smo trdno prepričani, da bo ostal vsaj nekaj dni v naši sredi.«

Toda Boža je odkimala:

»Ne gre, oče, da bi po vsem, kar je gospod Franc zate storil, silil vanj, naj ostane, če mu pa pri nas ne ugaja.«

Hotela se je nasmehniti, toda obraz se ji je spačil. Njen glas je bil tako čudno hripav in vročičen, da jo je Ciril začudeno pogledal. Toda že je Franc vzkliknil:

»Verjemite mi, gospodična, da mi je res težko ostati... Prav, naj bo... odložil bom odhod za dva ali tri dni...«

Na Božinih ustnah je zaigral nasmeh. Potem se je pogovor obrnil drugam. — — —

Ko sta bila zvečer sama, je Ciril prosil Ljudmilo, naj mu pove podrobnosti o Frančevem prihodu pred šestimi leti v otroško zavetišče.

»Ali misliš,« je vprašal, ko je Ljudmila končala svoje pripovedovanje, »ali misliš, da Boža še zmerom misli nanj?«

Ljudmila je skomignila z rameni. Hotela se je nebrižno nasmehniti, pa se ji ni posrečilo.

»Vprašam te zato,« je nadaljeval Ciril, »ker sem opazil, da je čudno zmedena, kadar je Franc zraven. Tudi način, kako mu je očitala, zakaj noče par dni ostati pri nas, se mi zdi nekam čuden. Ali nisi ti ničesar opazila?«

»Pač.«

»In kaj misliš?«

Grof MONTE-CRISTO

Roman

Napisal Aleksander Dumas

32. nadaljevanje

»Milostljivi gospod, rotim vas, ne stojte tam!«

»Menda se vam meša, Bertuccio,« odvrne hladno grof. »Če je tako, mi odkrito povejte, da vas pošljem na zdravljenje, dokler se nesreča še ni zgodila.«

»O, ekscelenca,« odvrne Bertuccio in obupno zvije roke, »nesreča se je na žalost že zgodila.«

»Gospod Bertuccio,« reče mrzlo grof, »pripomniti vam moram, da vijete roke in zavijate oči kakor obsedenec, ki ga hudič noče zapustiti. Toda omenil bi vam, da hudič, kakor sem že dostikrat imel priliko opazovati, nikoli ne zapusti kraja, kjer tiči kakšna skrivnost. Vedel sem, da ste Korzičan, vedel tudi, da ste bili zmerom mračne narave in da ste nosili v srcu staro osveto, toda na potovanju sem rajši eno oko zatisnil. Na Francoskem pa imajo zoper umore čudne predsodke: z njimi se ukvarjajo orožniki, sodniki jih obsojajo, na moriščih pa kaznujejo.«

Bertuccio obupno sklene roke. Grof upre vanj svoje hladne oči: gledal ga je z istim izrazom kakor je v Rimu opazoval usmrčanje Andreja. Nato pa povzame z glasom, ob katerem strese ubogega intendanta groza:

»Abbé Busoni mi torej ni govoril resnice, ko vas je po svojem potovanju po Francoskem leta 1829 poslal k meni s pismom, v katerem je poveličeval vaše vrline. Tudi prav, se bom pa nanj obrnil, potem mi gotovo ne bo treba dolgo čakati, da izvem, kaj je s tem umorom. Toda opozoriti vas moram, gospod Bertuccio, da se povsod ravnam po postavah dežele, v kateri se ravno mudim, in me prav nič ne mika priti s francoskim sodiščem navzkriž.«

»Oh, nikar, svetlost! Ali vam nisem zvesto služil?« krikne obupno Bertuccio. »Zmeraj sem bil poštenjak; kolikor se spomnim, sem celo dobra dela storil.«

»Tega ne tajim. Nerazumljivo mi je samo, zakaj se tako razburjate. Slabo znamenje je to; čista vest ne dela take bledice na obrazu in ne trese rok.«

»Oprostite, gospod grof,« odgovori obotavljaje se Bertuccio, »ali mi niste mar sami rekli, da vam je abbé Busoni, ki sem se mu izpovedal v nimski kaznilnici, povedal, da me teži velik greh?«

»Res je, toda ker mi vas je priporočil za intendanta, sem si dejal, da ste pač samo kradli.«

»O, gospod grof!« vzklikne z gnusom Bertuccio.

»Ali pa da ste kot Korzičan malo prehitro segli po nožu.«

»Da, milostljivi gospod, ko že ne gre drugače,« zavpije Bertuccio in se vrže grofu pred noge. »Da, ugenili ste — toda šlo je samo za osveto, prisežem, samo za osveto.«

»To bi že razumel, ne razumem pa, zakaj vam gre ravno ta hiša tako do živega.«

»Kako mi ne bi šla, če sem pa v njej izvršil svoje maščevanje!«

»Kaj? V moji hiši?«

»O, svetlost, saj takrat še ni bila vaša!«

»Čudno, čudno! Po golem naključju pridete na kraj, kjer so se odigrali dogodki, ki vam zbujajo slabo vest.«

»O, gospod, ni naključje, neizprosna usoda je tako obrnila. Najprej kupite hišo baš v Auteuilu; ta hiša je prav tista, kjer sem nekoga umoril; potem greste na vrt po ravno istih stopnicah, po katerih je šel on; in naposled se ustavite natanko na tistem kraju, kjer ga je zadel sunek. Dva koraka od tod, pod ono platano je bil grob, kjer je bil zakopal otroka. Ne, to ni naključje, to je usoda.«

»Dobro, denimo, da je usoda. Zdaj pa dovolj tega modrovanja; rajši mi vso istorijo od začetka pa do konca povejte.«

»Samo enkrat sem govoril o tem, in sicer abbéju Busoniju. Takšne reči se povedo le pod izpovednim pečatom.«

»Potem mi pač ne boste zamerili, ljubi moj Bertuccio, če vas pošljem nazaj k vašemu izpovedniku. Zakaj v svoji hiši bi nerad gledal človeka, ki bi ga preganjali takšni strahovi; z ljudmi, ki se ponoči ne upajo na vrt, nimam česa početi. Tudi me prav nič ne mika obisk kakšnega policijskega komisarja. Mislil sem, da je v vas še nekoliko Korza, lep kos tihotapca in spretnega intendanta; zdaj pa vidim, da imate tudi še druge lastnosti. Gospod Bertuccio, vaše službe je konec!«

»Oh, ekscelenca!« zavpije intendant, ves v strahu spričo grofove grožnje, »če si samo s tem službo ohranim, da izpovem, bom pa vse povedal.«

»To je druga,« odgovori Monte-Cristo. »Toda če bi imeli namen lagati, si premislite! V tem primeru storite bolje, da sploh ne govorite.«

»Ne, gospod grof, na izveličanje svoje duše se zakolnem, da vam bom vse povedal; še celo abbé Busoni je slišal samo del moje skrivnosti. Toda pred vsem bi vas prosil, da stopite proč od te platane. Glejte, pravkar vstaja mesec izza oblakov, in obsijal bo ravno tisto mesto, kjer je takrat stal Villefort...«

»Kaj?« vzklikne Monte-Cristo. »Villefort?...«

»Ali ga vaša svetlost mar pozna?«

»Da, če je tisti, ki je bil nekoč kraljevski prokurator v Nîmesu...«

»Prav tisti.«

»...ki se je oženil s hčerko markija Saint-Mérana...«

»Da, da!«

»...in bil na glasu poštenega in vestnega uradnika?«

»Da, gospod,« vzklikne Bertuccio, »in ta mož...«

»Nu?«

»Je bil lopov!«

»Bežite no!« odmahne Monte-Cristo.

»Tako je, kakor sem vam rekel.«

»Pa imate dokaz za svojo trditev?«

»Imel sem ga.«

»In ste bili tako nerodni, da ste ga izgubili!«

»Da, toda morda bi ga lahko spet našel.«

»Istorija me začenja zanimati. Dajte, gospod Bertuccio, začnite mi jo pripovedovati!«

Grof si je začel požvižgavati neko operno arijo in se vsedel na bližnjo klop. Bertuccio je stopil predenj.

Ali ste si kdaj ustvarili sliko o velikanski količini perila, ki ga mora gospodinja v štirih desetletjih oprati za svojo družino? Ali ste že kdaj pomislili, koliko neskončnih ur se je morala sklanjati nad pralnim čebrom in mencati in otepati perilo?

Moderni ženi se dandanes ni več treba ubijati s perilom. Zakaj dandanes pere Schichtov Radion sam.

Ne muči se!

Vzemi SCHICHTOV RADION

IV

Krvna osveta

»Kje naj začnem, gospod grof?« vpraša Bertuccio.

»Kjer hočete,« odgovori Monte-Cristo. »Saj sploh še ničesar ne vem.«

»Stvar sega tja v leto 1815.«

»1815!« vzklikne Monte-Cristo. »To je dolgo!«

»Res je, gospod, toda vzlic temu so se mi posamezne okoliščine tako vtisnile v spomin, kakor bi se bilo šele včeraj zgodilo. Imel sem starejšega brata, ki je služil cesarju. Postal je poročnik v polku, ki je bil sestavljen iz samih Korzičanov. Ta brat je bil moj edini prijatelj; osirotela sva, ko je bilo meni pet, njemu pa osemnajst let, nato me je vzredil kakor bi bil njegov lastni sin. Leta 1814, pod Bourboni, se je oženil. Potem se je cesar vrnil z Elbe, moj brat je takoj spet stopil v njegovo službo in se, ranjen v bitki pri Waterlooju, umeknil v armado čez reko Loire.

Nekega dne sem dobil od brata pismo; sporočil nam je, da so armado razpustili in da se misli vrniti čez Clermont-Ferrand in Nîmes. Če imam kaj denarja, naj mu ga pošljem po nekem krčmarju iz Nîmesa.

Brat mi je bil zelo drag in tako sem sklenil, da mu bom osebno prinesel denar. Imel sem kakih tisoč frankov; pet sto sem jih pustil Assunti, svoji svakinji, z drugo polovico sem se pa odpravil v Nîmes. Ker nam je veter nagajal, smo izgubili svojih pet dni, preden smo spravili našo barko z morja v Rhône. Naposled se nam je posrečilo; dospeli smo v Arles, pustili ladjo med Bellagardo in Beaucairom ter se odpravili proti Nîmesu. Bilo je ravno v času ogorčenih spopadov na jugu. Kdor je bil količkaj sumljiv bonapartizma, so ga rojalistični krvniki brez usmiljenja pobili. V Nîmesu so kar bredli v krvi, na slehernem koraku si zadel ob mrliča. Organizirana morilska drhal je klala, plenila, požigala in pustošila vse, kar ji je prišlo pod roke. Groza me je prevzela, ko sem vse to videl, ne toliko zaradi mene samega, navadnega korziškega ribiča — saj nisem mogel nič izgubiti, narobe: za tihotapce si niste mogli misliti lepših časov — ne zaradi mene torej, temveč zaradi mojega brata, ki se je v uniformi vračal čez Loire in se ni mogel ničesar dobrega nadejati.

Poiskal sem svojega krčmarja. Temne slutnje me niso varale; moj brat se je bil vrnil prejšnji večer in so ga umorili pred vrati hiše, kjer je prosil gostoljubja. Obrnil sem vse narobe, da odkrijem morilce, toda nihče se mi ni upal izdati njih imen, tako se jih je vse balo. Tedaj sem se spomnil toli hvaljene francoske justice in odšel h kraljevskemu prokuratorju.«

»K Villefortu?« reče malomarno Monte-Cristo.

»Da, svetlost. Prišel je bil iz Marseilla, kjer je bil samo namestnik. Njegova vnema ga je spravila naprej. Pravili so, da je bil eden izmed prvih, ki je obvestil vlado, da je cesar zapustil Elbo. Gospod, sem mu rekel, mojega brata so v Nîmesu ubili. Vi ste šef justice in vaša naloga je maščevati ta umor, ko ga že niste mogli preprečiti. — Kaj je bil vaš brat? je vprašal prokurator. — Poročnik v korziškem bataljonu. — Torej vojak v uzurpatorjevi vojski? — Vojak v francoski vojski. — Prav mu je, je tedaj rekel prokurator, igral se je z mečem in je od meča umrl. Kaj naj po vašem storim? — Kaznujte njegove morilce! — Zakaj? Vaš brat se je pač z njimi sporekel in se potem dvobojeval. — Gospod, sem odvrnil, ne prosim vas zase; jaz se bom že znal maščevati, toda moj brat je imel ženo, ki zdaj ne ve, od česa naj živi. Izprosite ji vsaj pokojnino pri vladi.

Vsaka revolucija ima svoje katastrofe, je odvrnil Villefort. Vaš brat je postal žrtev takšne katastrofe. Za vas je to hudo, toda vlada ni zato vaši rodbini ničesar dolžna. Če bi sodili vsa maščevalna dejanja uzurpatorjevih pristašev nad kraljevimi prijatelji, ko so še imeli oblast v rokah, bi bil vaš brat nemara danes obsojen na smrt. Taki dogodki so docela prirodni: danes meni, jutri tebi.

Ali je mogoče, da tako govorite, sem vzkliknil, vi, državni uradnik?

Vsi Korzičani so norci, je odgovoril Villefort. Ali mar mislite, da je vaš rojak še zmerom cesar? Zmotili ste se v času, dragi moj, pred dvema mesecema bi bili morali priti! Pojdite, drugače vam priskrbim spremstvo!

Videl sem, da bi bila sleherna nadaljnja prošnja zaman; mož je bil kakor iz kamna. Stopil sem tedaj k njemu in mu polglasno zasikal:

Prav! Ker tako dobro poznate Korze, gotovo tudi veste, kako drže besedo. Pravite, da so prav storili, ker so mi brata umorili, ker je bil bonapartist, vi ste pa rojalist. Tudi jaz sem bonapartist in vam rečem samo tole: Ubil vas bom! Od tega trenutka vam napovem vendetto! Varujte se, zakaj tisti mah, ko si bova prihodnjič stala nasproti, vam odbije poslednja ura. S temi besedami sem odprl vrata in izginil, še preden se je opomogel od osuplosti.«

»Oho,« se začudi Monte-Cristo, »in vi s svojim poštenim obrazom se upate kaj takega, pa še celo proti kraljevskemu prokuratorju! Da vas le sram ni! Ali je vsaj vedel, kaj pomeni beseda vendetta?«

»Tako dobro je vedel, da se od tistih dob ni več upal sam na ulico, da se je najrajši zaklepal doma in nagnal svoje ljudi name. Toda bil sem tako dobro skrit, da me ni mogel najti. Tedaj ga je obšel brezumen strah in ga ni več strpelo v Nîmesu. Prosil je za premestitev, in ker je imel velik vpliv, je dosegel, da so ga poklicali v Versailles. Toda za Korza, ki je prisegel maščevanje, ne obstoji nikaka oddaljenost, in njegov voz ni bil nikoli več ko pol dneva pred menoj, naj je imel še tako dobro vprego.

Najhujše pri tem ni bilo ubiti ga, saj se mi je najmanj stokrat ponudila priložnost; toda ubiti ga moram tako, da me ne bi odkrili in zgrabili. Zakaj poslej nisem bil več sam svoj; moral sem varovati svojo svakinjo in skrbeti zanjo. Tri mesece sem prežal na Villeforta; tri mesece ni šel na izprehod in ni napravil koraka, ne da bi ga videle moje oči. Naposled sem dognal, da hodi skrivaj v Auteuil; šel sem za njim in ga videl, kako je stopil v tole hišo. Samo da navadno ni prišel pri sprednjih vratih, temveč je ali prihajal ali se pa pripeljal in pustil konja ali voz v gostilni, nato se pa vtihotapil skozi onale mala vratca.

V Versaillu nisem imel več opravka, zato sem ostal v Auteuilu in začel poizvedovati. Če sem ga hotel ujeti, sem mu moral tu nastaviti past. Hiša je bila last Villefortovega tasta, gospoda Saint-Merana. Le-ta je pa stanoval v Marseillu, zatorej mu je bila ta hiša odveč. Pravili so, da jo je dal neki mladi vdovi v najem; o njej so vedeli samo to, da je baronica. Nekega večera sem pogledal čez zid in res uzrl na vrtu neko zelo mlado gospo. Neprestano se je ozirala proti malim vratom, zato sem si dejal, da gotovo pričakuje gospoda Villeforta. Ko je prišla tako blizu zidu, da sem vzlic temi razločil njen obraz, sem videl, da je zelo lepa, visoka plavolaska kakih devetnajstih let; tudi sem opazil, da je v drugem stanu, in da ne bo dolgo, ko bo mati. Nekaj trenutkov nato so se odprla mala vrata; vstopil je neki moški, mlada žena mu je stekla naproti, objela sta se in poljubila, nato pa šla v hišo.

Ta mož je bil gospod Villefort.«

»Ali ste izvedeli tudi njeno ime?«

»Ne, svetlost, nisem več utegnil po njej poizvedovati. — Tisti večer bi bil kraljevskega prokuratorja najbrže brez težav ubil; toda nisem se še dovolj spoznal na vrtu in sem se bal, da ne bi s smrtnim krikom koga priklical. Zato sem svoj načrt odgodil na prihodnjič; da mi ne bi prav nič ušlo, sem si pa najel sobico na to ulico, ravno nasproti vrtnemu zidu.

Tri dni nato vidim proti sedmi uri zvečer, kako je neki lakej planil iz hiše, zajahal konja in zdirjal po poti, ki drži v Sèvres. Dejal sem si, da so ga poslali v Versailles, in se nisem motil. Tri ure nato se je vrnil, ves pokrit s prahom. Deset minut za njim se je prikazal neki drugi, zavit v plašč; prišel je peš, odprl mala vrtna vrata in jih za seboj spet zaprl.

Hitro sem stekel na cesto. Čeprav mu nisem videl v obraz, sem iz utripanja svojega srca spoznal, da je on. Šel sem čez cesto do vogalnega kamna vrtnega zidu, od koder sem ondan oprezal na vrt. To pot se nisem zadovoljil samo z oprezanjem, ampak sem potegnil iz žepa nož in skočil čez zid na vrt. Moja prva skrb je bila, da sem stekel k vratom; pustil je bil v vratih ključ in ga samo dvakrat obrnil. S te strani se mi torej ni bilo ničesar bati.

Potlej sem se razgledal okoli sebe. Vrt je imel obliko podolgastega štirikotnika, po sredi se je razprostirala negovana angleška trata, obakraj nje so se pa vzpenjala košata drevesa. Če je hotel gospod Villefort v hišo ali priti iz nje skozi mala vrata, je moral mimo teh dreves.

Bilo je pod konec septembra in hud veter je bril; le sem pa tja je pogledala luna izza gostih oblakov, ki so se podili po nebu. V medli mesečini so se sicer razločile bele peščene poti na vrtu, niso pa mogli lunini žarki predreti teme okoli dreves. Zato sem se skril v temo drevesa, mimo katerega je moral priti Villefort.

Komaj sem bil dobro na varnem, ko zaslišim kljub bučanju vetra, ki je pripogibal veje nad mojo glavo, bolestno ječanje. Celi dve uri sta tako minili, in ves ta čas se mi je zdelo, kakor bi nekdo tožil. Naposled je odbilo polnoči.

Ko je zamrl poslednji udarec, zagledam na skrivnih stopnicah, po katerih sva bila malo prej prišla na vrt, slabotno luč. Potem se vrata odpro in prikaže se mož v plašču. Strašni trenutek je napočil; toda nanj sem se že tako dolgo pripravljal, da nisem čutil najmanjše slabosti. Potegnem iz žepa nož, ga odprem in čakam.

Mož v plašču je šel naravnost proti meni; ko je stopil v mesečino, se mi je zazdelo, da ima v desnici nekako orožje. Boja me sicer ni bilo strah, bal sem se le, da se mi ne bi načrt izjalovil. Šele ko je bil le še nekaj korakov od mene, sem videl, da nima v roki orožja temveč lopato.

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike, zapestnice itd. Pere, suši, monga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in puh

tovarna JOS. REICH
LJUBLJANA

Brihtna krščenica

Gospa je ogorčena.

»Zakaj ste pa okna samo od znotraj umili in ne tudi od zunaj?«

»Veste, milostljiva,« odgovori Mina, »znotraj sem jih umila, da bo gospa lahko ven gledala, od zunaj jih pa zato nisem, da ljudje ne bodo mogli k nam noter gledati.«

Modni pomladni plašči

od Din 190·— naprej v vseh kvalitetah in cenah v konfekciji **Drago Gorup & Ko., Ljubljana**

Miklošičeva cesta 16 — I. nadstropje

Šest dni kmet, sedmi dan derviš!

Piše dr. U. K. T. Schulz

Od kar je Kemal paša z diktatorsko gesto napravil v svoji državi konec živopisni romantiki, moramo prihajati v južne kraje Jugoslavije, v Bosno in Hercegovino ali pa v Makedonijo, če hočemo videti v Evropi še ljudi s fesi in turbani in občudovati zagrnjene ženske. Za lanskega petmesečnega filmskega potovanja po Jugoslaviji za filmsko družbo UFA sem imel dovolj priložnosti seznaniti se z življenjem muslimanov. Najzanimivejši je bil obisk mest in vasi v Južni Srbiji, kjer nas pokrajina na mnogih krajih še danes opozarja na to, da so tu 500 let gospodarili Turki.

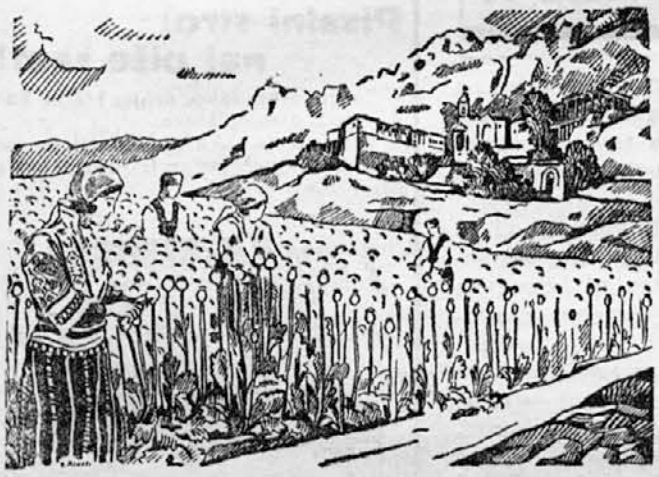

»Od Kosovega do Ohridskega jezera«
se imenuje zvočni kulturni film Ufe, ki so ga lani delali pri nas. Slika na levi nam kaže delo v makovem polju, na desni pa prizor s prizrenskega trga za svilo.

Moj današnji članek velja popisu obmejnega mesta Prizrena, kjer srečaš zaradi bližine albanske in nekdanje črnogorske meje pisano mešanico narodnostnih tipov. Tu vidiš razen Srbov in Albancev še danes tudi Turke.

Za nas filmske ljudi je bil Prizren zato tako mikaven, ker ima več sekcij dervišev, kakor skoraj povsod v Južni Srbiji, kjer se je še ohranil muslimanski element. Kdor potuje brez priporočil oblasti po teh krajih, seveda ne bo kaj prida izvedel o obstoju dervišev. Zakaj šest dni so navadni zemljani, kmetje, rokodelci, obrtniki itd. in le enkrat na teden se sestanejo v thekiji, svoji skromni molilnici, da se nekaj ur posvete češčenju Boga. Moral sem prositi in na vse načine prigovarjati, preden nam je poglavar bratovščine, šejk, dovolil, da smemo prisostvovati službi božji s filmsko kamero in zvočno aparaturo.

Že več ur pred začetkom ceremonij se zbero verniki, odložе svoja vsakdanja oblačila in smuknejo v derviške plašče. Pri črni kavi in cigaretah čakajo prihoda svojega poglavarja. Točno ob dvanajstih stopi šejk v spremstvu svojih privržencev v thekijo, prostor brez vseh okraskov in belo prepleskan; le na tleh so razprostrte preproge za derviše. Šejk si izbere prostor v ozadju v posebni izdolbini v zidu in prekriža noge na kožuhu, razprostrtem po tleh. Na obeh straneh vise na stenah derviški bobni in zelene tablice z zlatimi reki iz korana. Zraven šejka sede njegovi sinovi, še otroci, ki bodo nekoč prevzeli njegovo dediščino. Na tleh so pa raztresene mučilne naprave vseh vrst, dolge igle, kopja, sablje itd. V polkrogu, z obrazom obrnjenim proti šejku, čepe na tleh derviši. Njim nasproti je nekakšna galerija za ženske in otroke; ne vidiš, le slutiš jih, zakaj v poltemi sede za debelo pregrado iz bičja, varne pred pogledi moških.

Molitev se začne z enoličnim petjem: derviši se pri tem neprestano zibljejo naprej in v stran. Tiho brni kamera. Sem pa tja še kdo radovedno pogleda nas filmske ljudi. Toda molitev postaja čedalje glasnejša. Zdaj verniki vstanejo in stopijo počasi drug za drugim k šejku. Poljubijo mu roko, le-ta jih pa poljubi na lice. Potlej nastopijo derviški bobni. Vse hitrejši postaja takt, vse brže in bolj presekano se zibljejo derviši. Čedalje bolj zaverovan postaja šejkov obraz. Nas filmskih ljudi za derviše že zdavnaj ni več. Kje so njihove misli? Obrnjeni vase se izgubljajo čedalje globlje v blaženstvo Mohamedovega sveta. Vse bledejša jim postajajo lica, čedalje bolj jim posinjajo ustnice. Enemu med njimi je že stopila bela pena na usta. Verski vrtinec je dosegel višek. Že se slišijo v soparici molilnice kriki zamaknjenosti.

Zdaj dá šejk štirim izbranim znamenje in stopijo naprej. Vsakdo od njih dobi koničasto kopje, težka veriga s kroglami visi na njem. Med čudnim zaklinjanjem potegne šejk s palcem najprej po kopjih, nato pa še po obrazih dervišev. In nato začno četvorica med oglušujočim bobnanjem peklenski ples; višek tega plesa je, ko si zasade kopja globoko v prsi. Obenem zabode šejk svojim sinovom dolge igle v lica. Nikjer izraza bolečine, nikjer niti sledu krvi!

Dve uri traja že ta čudni Boga časteči obred. Vsi ostali še zmerom pozibavajo s telesom, znoj jih pokriva po vsem životu. Tedaj pa stopijo izbranci po vrsti spet pred šejka, ki potegne po tistih mestih, kjer so se prebadali. Popolnoma neranjeni se nato poslove s poljubom roke od svojega poglavarja.

Ta fenomen je klasičen primer, kako je moči telesnost obvladati z duševnostjo.

Še leže derviši na tleh, vsi utrujeni v poslednjih trzajih. Le počasi se nato vzdignejo drug za drugim in zamenjajo svojo derviško obleko za vsakdanje oblačilo. In spet so kmetje, rokodelci in delavci, ki jih fanatična vera za nekaj ur vsak teden potegne v nov, nam nepojmljiv svet...

KATALOG PUBLICITASA

Izšla je velika in jubilejna izdaja našega časopisnega kataloga, ki vsebuje vse potrebne podatke o jugoslovanskem časopisju. Kdor oglašuje, mora biti informiran o vseh možnostih oglaševanja. Oglaševanje stane denar, reklamni proračun pa mora biti pravilno sestavljen. Katalog — to standardno delo našega ustvarjanja — bo res najbolje služil vsakomur, kdor oglašuje. — **Publicitas d. d., Zagreb, Ilica br. 9; Beograd, Kralja Milana br. 10.**

Flanela

velika pomladanska moda

Do zdaj nismo uporabljali flanele za obleke. Izdelovale smo iz nje samo pižame in zimsko perilo, morda še kakšno domačo bluzo ali jutrnjo obleko. Letos ji je pa moda milostna. Iz te mehke, voljne tkanine smemo zdaj krojiti kostume, komplete in celo plašče. Naše slike nam kažejo, kako jih je treba urezati in sešiti. Dovoljena je kombinacija več barv. Flanela je zelo uporabna tkanina. Z lahkoto se da prati, dobro likati, ima pa še to prednost, da se ne mečka tako rada, kakor se na jezo vsake dame mečkajo mnoge umetne svile in platna.

Leva slika kaže morsko-modro flanelasto obleko, ki je obšita z belimi ali srebrnimi trakovi in prešivi. V zapestju je navzgor se razširjajoča zapestnica. Pod ovratnikom so spredaj in po hrbtu našitki do pod pazduhe. Obleka je videti zelo mladostna.

*

Desni kostum je iz sivo-bež pikčaste flanele, ki je okrašena s sivo-zeleno kockasto tkanino. Velika pentlja, ki je vdelana v ovratnik, je po sredini speta s kovinastimi gumbi, hkratu je pa videti kot obklad kratkega jopiča. Druga vrsta gumbov zapira poševno, okoli bokov tesno se oprijemajoče krilo.

Zelo učinkovita je rjavkasto-rdeča obleka z ohlapnim jopičem, ki ima na hrbtu kratek pas. Flanela pada mehko. Jopič nosimo odpet, saj tudi gumbov nima. K tej obleki pristoji bluza po načinu telovnika, ki sega do vratu in je speta z velikimi gumbi iz biserne matice. Bluza je iz bele ali krem-barvane flanele ali jerseya.

Sosednji kostum je iz modro-sive flanele, okrašen je pa z belo flanelo. Zraven spada bel usnjat pas.

HUMOR

Nasvet

K zdravniku Z. pride zajeten mož.

»Gospod doktor, kaj naj storim, da bom shujšal?«

»Oženite se!«

»Ko sem se pa že!«

»Potem si pa poiščite še kakšno drugo živčno morijo.«

Varnejše

»Nič strahu, gospod Škrnicelj! Povejte svoji gospe le to, da je njen slabi sluh samo posledica starosti.«

»Oh, gospod doktor, ali ne bi bili tako prijazni pa ji sami povedali?«

Odrezavo

Počitniški vlak je nabito poln. V nekem oddelku so potniki ravno zaradi politične debate v ognju, ko odpre neki smučar vrata in prijazno pomoli glavo v kupé.

»Hej, ali bo še kaj prostora v Noetovi barki?«

»Osel nam je ravno še manjkal,« zagodrnja eden izmed potnikov.

Obojestranska zvestoba

Njen mož se je vrnil z daljšega potovanja. Žena ga pozdravi na postaji in ga vroče poljubi. Nato ga vpraša:

»Ali si mi bil pa tudi zvest?«

»Kako moreš sploh vprašati! A ti?«

»Noben mož mi ni niti blizu prišel.«

Ponoči nenadoma krikne žena v snu: »Ježeš, moj mož!«

Mož to sliši, skoči iz postelje, plane k oknu in se zavihti na cesto.

Pri zdravniku

»Zdaj ste me torej, gospod doktor, temeljito preiskali: Kaj pravite, ali me čaka dolgo življenje?«

»Koliko ste stari?«

»Dva in štirideset.«

»Ali pijete?«

»Ne.«

»Kadite?«

»Ne.«

»Ali ste ženskar?«

»Nikakor ne.«

»Pa morda kvartate?«

»Niti v sanjah ne!«

»Človek božji, čemu pa potem hočete dolgo živeti?!«

Ker žaluje...

Ponson du Terrail je napisal za »Patrie« senzacijski roman; ko ga je časnik začel priobčevati, ga je imel pisatelj šele nekaj poglavij gotovega. Glavni urednik je v skrbeh brzojavno zahteval nadaljevanje. Pa mu je romanopisec tole odgovoril:

»Dragi prijatelj! Smrt enega mojih junakov v tem romanu me je tako potrla, da nisem za nobeno rabo. Zato vas vljudno prosim, da mi dovolite teden dni žalovanja.«

Indirektno

»Če naj bo to kurja juha, gospod plačilni, potem sem osel!« vzklikne ogorčeno gost.

»To je kurja juha!« odgovori dostojanstveno plačilni.

Praktično

»Ko me je Pavle zapustil, mi je počilo srce!«

»In kaj si potem napravila?«

»Z vsako polovico posebej... dalje ljubila.«

Iz otroških ust

»Nekatera ženska imena so nastala iz moških,« razlaga učiteljica. »Tako na primer Frančiška iz Franca, Josipina iz Josipa, Ernestina iz Ernesta. Kdo ve še kakšen primer?«

»Jaz,« dvigne roko Frtavčev Matevž. »Bárbara iz barbára!«

Strog režim

Zdravnik: »Gospod Ocvirk, ali nemara vi veste, od česa ima vaša gospa krvne podplutbe na hrbtu?«

Ocvirk: »Seveda, gospod doktor! Odkar je bolna, leži vsako noč na hišnem ključu.«

Avantura v džungli

(Nadaljevanje z naslovne strani.)

gom; potem sta izjavila, da sem največji lovec in najhrabrejši mož, kar sta jih kedaj videla.'

Kajpada smo vprašali, kaj se je zgodilo z nosorogom, in naš gost je odvrnil: ‚Z velikim trudom smo zavlekli mrtvega debelokožca na suho in ga privezali k drevesu, da ga drugo jutro oderemo. Toda na žalost je tisto noč divjala nevihta in reka je visoko narasla. Ko smo iskali nosoroga, smo videli, da so ga vode odtrgale in odnesle s seboj. Našli ga nismo nikoli več. Takšna, gospodje, je bila moja ježa na divjem nosorogu. Na moč neverjetna se zdi, pa je vendar resnična do zadnjega, če verjamete ali ne.'«

»Pa vi, kaj ste pa vi na to rekli?« vpraša Haroldson, ko sem končal.

»Mi? Kajpak smo mu zatrjevali, da mu vse to do zadnjega verjamemo, čeprav smo bili trdno prepričani, da je od A do Z sama lovska latovščina; na tihem smo se tudi nemalo srdili nad tujcem, da nas hoče v zahvalo za našo gostoljubnost na tak način vleči za nos.«

»Vidite, meni je ravno tako,« vzklikne Haroldson. »Tudi jaz vam rečem, da verjamem vaši povesti, vzlic temu sem pa prepričan, da je vsa istorija patentirana lovska laž.«

»Istega mnenja,« je pritegnil Fric Gerold in za njim vsi drugi.

»Tako,« reče nato Haroldson, »zdaj naj pa poslušalci povedo, kdo izmed naju ima plačati zapitek.«

»Stoj!« zavpijem, »še trenutek! Torej ste res vsi prepričani, da je bila ta ježa na nosorogu — nu, recimo — gola domišljija?«

»Ne — to je premilo povedano: nesramna sleparija je.«

»Prav,« odgovorim. »Zdaj pa poslušajte. Tudi nam se ni izprva nič bolje godilo; dokaj hladno smo se poslovili od starega gospoda, ko nas je drugo jutro zapuščal. Pozneje nismo več mislili nanj ne na njegovo avanturo, dokler me ni kakih pet let nato usoda spet zagnala v tiste kraje. Tedaj sem srečal nekega vaškega starešino, ki sem ga še od prej poznal. Med pogovorom je nenadoma vzkliknil: ‚O, gospod, kakšna škoda, da ni več med živimi največjega lovca in najhrabrejšega vseh belcev!'

'Koga misliš?' sem vprašal.

‚O, gospod, mojstra, ki se ni bal ne duhov ne tigrov, ki je jahal na nosorogih in jih s svojim nožem pobil na tla,' je vzkliknil poglavar. ‚Pred nekaj časa je umrl in radža je poslal njegove reči v Bangkok. Ali hočeš videti njegov grob?'

‚Da,' sem pritrdil. Pokazal mi je pod znožjem orjaškega drevesa gomilo, obdano s pisanimi kamni in okrašeno s cvetjem, posebno z orhidejami.

‚Te so bile njegove najdražje,' mi je rekel poglavar in pokazal na orhideje. ‚Imam pa še več njegovih reči, če jih hočeš videti.'

Ko sem prikimal, mi je prinesel iz hiše uro, pipo in nož. Vse sem takoj spoznal.

‚S temle nožem, gospod, je bil ubil nosoroga, na katerem je jahal,' je dejal Siamec in potegnil rezilo iz nožnice.

‚Da, res je bil isti nož, ki nam ga je pred petimi leti pokazal stari gospod...

Tak največji lovec je bil in najhrabrejši junak, mali, stari mož, ki smo se zaradi njegovega dozdevnega širokoustenja tako srdili nanj! Na tihem sem ga prosil odpuščanja in nisem potlej niti trenutek več dvomil o resničnosti njegove zgodbe o ježi na nosorogu. In vi?« sem se nato obrnil na Haroldsona.

»Plačam,« je kratko odgovoril Anglež.

Vabimo Vas k nakupu v najcenejši oblačilnici
A. Presker
Sv. Petra cesta 14

Če še ne veš

Krila, jopiče, suknjiče in hlače, ki se od sedenja in trenja svetijo (zlasti opažamo to pri modrih, črnih in rjavih oblekah), popravimo tako: v tri dele vode vlijemo en del salmijaka in s to raztopino očistimo svetlikajoča se mesta na obleki. Ko se je tako očiščena obleka temeljito posušila, krtačimo blago v smeri tkanja z dobro očiščeno krtačo, ki jo pomakamo v kavni sesedek.

Dlake in kocine skrtačiš z volnenih odej in volnenih oblek s ščetko, ki si jo omočila v špiritu ali žganju.

Jekleni predmeti, zlasti noži in vilice, ki nam ne rabijo za vsakdanjo uporabo, nikoli ne zarjave, če jih položimo na suh prostor zavite v poljen papir.

Pisalni stroj naj piše sam!

To je prav tako šefova želja kakor tudi strojepiščeva.

Toda stroja take popolnosti ne bo nikdar. Najbolj pa se tej dovršenosti približuje

WOODSTOCK,

ki je višek tehnike. Izumitelji — ameriški inženjerji — smejo biti ponosni na svoj izdelek.

Woodstock ima poln in lahek udarec, pisava je čista in dovršena.

Kdor Woodstock vidi — mu je naklonjen, kdor Woodstock preizkusi, spozna, da je to najboljši stroj, a kdor le nekaj časa na njem dela — se ne more nikdar več ločiti od njega. Ta stroj je v Ameriki zaslovel radi svoje priročnosti in koristnih naprav in je zadnji dve leti najbolj zahtevana znamka.

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo:

TIPKA, družba z o. z.

trgovina s pisalnimi stroji in pisarniškimi potrebščinami

Ljubljana

Miklošičeva cesta 13. — Tel. 29-70.

Trajno ondulacijo po najnovejši dunajski metodi izvršuje damski frizerski salon

Stane Rakar, Ljubljana

Prešernova ulica 9 (vis-à-vis Kreditnega zavoda)

Za vsake lase garantiran uspeh in je vsaka najmanjša poškodba las kakor kože popolnoma izključena

Posetite nas in prepričali se boste!

ZA VSAKO DAMO

kvalitetna polepšavajoča sredstva

PORENAL KREMA suha za podnevi in mastna za ponoči, stalno polepšavata in pomlajata	18·-
PORENAL MILO blago dišeče milo za nego obraza in rok	12·-
PORENAL PUDER fin, popolnoma neškodljiv, diskretno parfumiran, 12 barv	24·-
PORE MILK biološko mleko za čiščenje obraza in odstranjevanje velikih znojnic	32·-
KAMPHORMILK kafrov eliksir, ki takoj odstrani mozolčke in ogrce	30·-
PASTA MAJALIS dovršeno umije in neguje občutljivo kožo, ki ne prenese mila	15·-
MILCH KREMA odstrani hitro in stalno solnčne pege in madeže z obraza	15·-
JE FAIS BLANC krema iz limonovega soka, ki neguje in polepša roke	10·-
LANOLIN KREME za masažo in pomlajevanje telesa, ker naredi kožo elastično	12·-
ORO BARVA ZA LASE v vseh nijansah, dovršeno in trajno barva lase	30·-
VODA IZ KOPRIV staro in preizkušeno domače sredstvo proti izpadanju las in vrhljaja	30·-
FLORIA ROUGE najfinejše francosko rdečilo za obraz v 12 krasnih nijansah	14·-
ROUGE ZA USTNICE Bonbon Rose v 4 barvah	8·-
Rouge De la Vie v 4 barvah	15·-
EAU DE LAHORE Eliksir za masažo in krepljenje ženskih prsi	40·-

DOBI SE POVSOD

Glavno skladišče:

NOBILIOR parfumerija, ZAGREB.

Ilica 34 — Jelačičev trg 15

Izdaja za konzorcij »Družinskega tednika« K. Bratuša, novinar; urejuje in odgovarja Marijan Beloševič; tiska tiskarna Merkur d. d. v Ljubljani; za tiskarno odgovarja O. Mihálek, vsi v Ljubljani.